

ОСНОВНИ СТРУКТУРНИ ПОСЛОВНИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА ПРЕДУЗЕЋА *BASIC STRUCTURAL BUSINESS INDICATORS OF ENTERPRISES*

Републички завод за статистику Републике Српске објављује саопштење о основним годишњим структурним пословним показатељима за дио економије Републике Српске.

Саопштење садржи основне структурне варијабле и индикаторе добијене провођењем првог редовног истраживања „Годишње структурно пословно статистичко истраживање за предузећа за 2010. годину“. Истраживањем су обухваћена предузећа из подручја Индустије (B, C, D и E), Грађевинарства (F), Трговине (G) и дијела нефинансијских услуга (H, I и L), према Класификацији дјелатности КД БиХ 2010 (NACE Rev.2). Истраживање не укључује предузетнике.

У овом саопштењу дате су оцјене основних података о пословању предузећа према подручјима дјелатности и класама запослених.

Од 6 501 активног предузећа, у 2010. години, 51,3% било је у подручју Трговина, док структура запослених показује да је од 126 хиљада запослених лица 52,4% ангажовано у индустријским дјелатностима.

Највеће трошкове рада по запосленом имала су предузећа у подручју Производња и снабдијевање електричном енергијом 24 422 КМ, а најмање у подручју Прерађивачка индустрија 8 417 КМ.

У стварању додате вриједности по факторским трошковима највеће учешће имала су индустријска предузећа 42,3%, затим предузећа из подручја Трговина 32,8%, док су Грађевинарство и Услуге учествовали са 14,6%, односно 10,4%.

Највећа додата вриједност по запосленом лицу, као мјера продуктивности рада, остварена је у подручју Производња и снабдијевање електричном енергијом 49 562 КМ, затим у подручју Вађење руда и камена 36 251 КМ и у Пословању некретнинама 29 651 КМ.

Подаци прикупљени истраживањем показују да је највећа профитабилност постигнута у подручју Пословање некретнинама 0,29, затим у подручју Вађење руда и камена 0,22 и у Грађевинарству 0,20.

Republika Srpska Institute of Statistics publishes the release on main annual Structural Business indicators for part of the economy of Republika Srpska.

The Release contains main structural variables and indicators obtained through the first regular survey „Annual Structural Business statistical survey on enterprises for 2010“. The survey covered enterprises from sections Industry (B, C, D and E), Construction (F), Trade (G) and part of nonfinancial Services (H, I and L), in accordance with the Classification of Activities KD BiH 2010 (NACE Rev.2). Entrepreneurs are not covered by the survey.

Assessments of main data on business activities of enterprises by section of activities and by class of persons employed are given in this release.

In 2010, out of 6 501 active enterprises, 51.3% were from the section Trade, while the structure of persons employed shows that out of 126 000 employed persons, 52.3% were engaged in industrial activities.

The highest labor costs per employee were those of enterprises in the section Electricity, gas, steam and air-conditioning production and supply with 24 422 KM, while the lowest labor costs per employee were in the section Manufacturing, 8 417 KM.

In production of value added at factor cost the highest participation was that of Industrial enterprises 42.3%, followed by enterprises in the section Trade 32.8%, while Construction and Services participated with 14.6% and 10.4%, respectively.

The highest value added per person employed, as the measure of labour productivity, was achieved in the section Electricity, gas, steam and air-conditioning production and supply with 49 562 KM, followed by Mining and quarrying with 36 251 KM, and Real estate activities with 29 651 KM.

Data obtained through the survey show that the highest profitability was achieved in the section Real estate activities with 0.29, followed by Mining and quarrying with 0.22 and Construction with 0.20.

1. ОСНОВНЕ СТРУКТУРНЕ ПОСЛОВНЕ ВАРИЈАБЛЕ ПРЕМА ПОДРУЧЈИМА ДЈЕЛАТНОСТИ¹, 2010. ГОДИНА
BASIC STRUCTURAL BUSINESS VARIABLES BY SECTION OF ACTIVITIES, 2010

	Број предузећа <i>Number of enterprises</i>	Број запослених лица, хиљ. <i>Number of persons employed, thous.</i>	Промет <i>Turnover</i>	Додата вриједност по факторским трошковима <i>Value added at factor cost</i>	Трошкови запослених <i>Personnel costs</i>	
				хиљ. КМ, <i>thous. KM</i>		
УКУПНО	6 501	126	12 847 216	2 292 286	1 429 948	TOTAL
ИНДУСТРИЈСКЕ ДЈЕЛАТНОСТИ (B, C, D и E)	1 638	66	4 848 153	969 087	757 147	INDUSTRIAL ACTIVITIES (B, C, D and E)
B ВАЂЕЊЕ РУДА И КАМЕНА	65	4	277 749	138 393	77 902	B MINING AND QUARRYING
C ПРЕРАЂИВАЧКА ИНДУСТРИЈА	1 406	49	3 344 894	344 031	414 978	C MANUFACTURING
D ПРОИЗВОДЊА И СНАБДИЈЕВАЊЕ ЕЛЕКТРИЧНОМ ЕНЕРГИЈОМ, ГАСОМ, ПАРОМ И КЛИМАТИЗАЦИЈА	37	8	1 078 080	393 923	194 106	D ELECTRICITY, GAS, STEAM AND AIR-CONDITIONING PRODUCTION AND SUPPLY
E СНАБДИЈЕВАЊЕ ВОДОМ; КАНАЛИЗАЦИЈА, УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ И ДЈЕЛАТНОСТИ САНАЦИЈЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	130	5	147 430	92 740	70 162	E WATER SUPPLY; SEWERAGE, WASTE MANAGEMENT AND REMEDIATION ACTIVITIES
F ГРАЂЕВИНАРСТВО	695	13	991 237	334 203	137 092	F CONSTRUCTION
G ТРГОВИНА НА ВЕЛИКО И МАЛО; ПОПРАВКА МОТОРНИХ ВОЗИЛА И МОТОЦИКАЛА	3 336	33	6 495 608	750 772	357 500	G WHOLESALE AND RETAIL TRADE; REPAIR OF MOTOR VEHICLES AND MOTORCYCLES
H САОБРАЂАЈ И СКЛАДИШТЕЊЕ	564	11	400 307	192 713	146 893	H TRANSPORT AND STORAGE
I ДЈЕЛАТНОСТИ ПРУЖАЊА СМЈЕШТАЈА, ПРИПРЕМЕ И ПОСЛУЖИВАЊА ХРАНЕ; ХОТЕЛИЈЕРСТВО И УГОСТИТЕЉСТВО	150	2	64 136	18 683	18 291	I ACCOMMODATION AND FOOD SERVICE ACTIVITIES
L ПОСЛОВАЊЕ НЕКРЕТНИНАМА	118	1	47 775	26 828	13 026	L REAL ESTATE ACTIVITIES

2. ОСНОВНЕ СТРУКТУРНЕ ПОСЛОВНЕ ВАРИЈАБЛЕ ПРЕМА КЛАСАМА ЗАПОСЛЕНИХ ЛИЦА, 2010. ГОДИНА
BASIC STRUCTURAL BUSINESS VARIABLES BY CLASS OF PERSONS EMPLOYED, 2010

	Број предузећа <i>Number of enterprises</i>	Број запослених лица, хиљ. <i>Number of persons employed, thous.</i>	Промет <i>Turnover</i>	Додата вриједност по факторским трошковима <i>Value added at factor cost</i>	Трошкови запослених <i>Personnel costs</i>	
				хиљ. КМ, <i>thous. KM</i>		
УКУПНО	6 501	126	12 847 216	2 292 286	1 429 948	TOTAL
0-19 запослених лица	5 382	38	3 780 357	602 249	279 019	0-19 persons employed
20-49 запослених лица	687	20	2 183 145	404 453	201 498	20-49 persons employed
50 и више запослених лица	432	68	6 883 714	1 285 584	949 431	50 and more persons employed

¹Класификација дјелатности КД БиХ 2010 према NACE Rev. 2
Classification of activity KD BiH 2010 based on NACE Rev. 2

3. ОСНОВНИ СТРУКТУРНИ ПОСЛОВНИ ИНДИКАТОРИ ПРЕМА ПОДРУЧЈИМА ДЈЕЛАТНОСТИ, 2010. ГОДИНА
BASIC STRUCTURAL BUSINESS INDICATORS BY SECTION OF ACTIVITIES, 2010

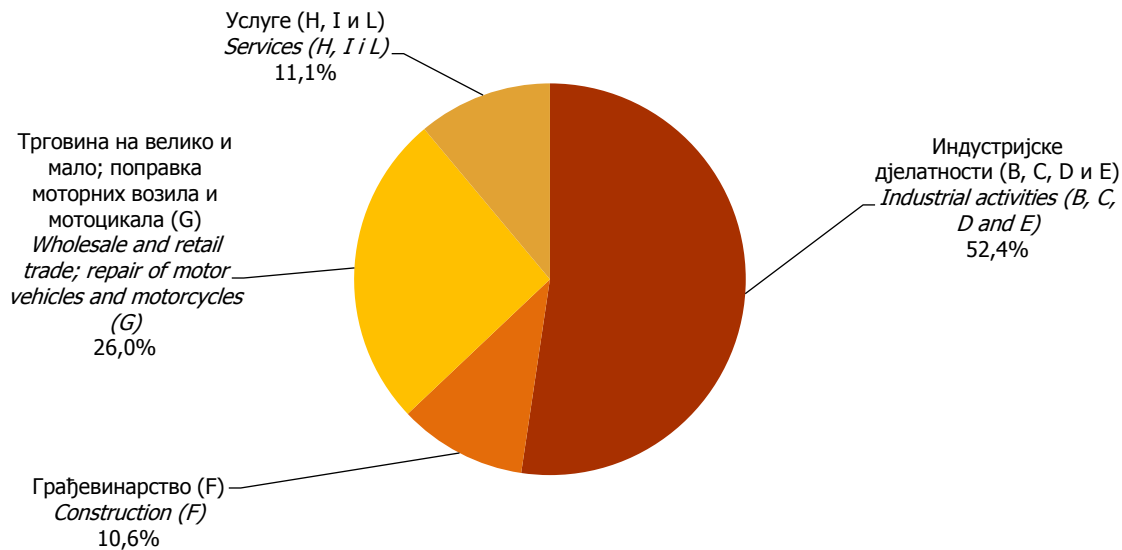
	Промет по запосленом лицу, КМ <i>Turnover per person employed, KM</i>	Додата вриједност по запосленом лицу <i>Value added per person employed</i>	Учешће додате вриједности у промету, % <i>Share of Value added in turnover, %</i>	Трошкови рада по запосленом, КМ <i>Labour cost per employee, KM</i>	Профитабилност <i>Profitability</i>	
УКУПНО	101 879	18 178	17,84	11 368	0,07	TOTAL
ИНДУСТРИЈСКЕ ДЈЕЛАТНОСТИ (В, С, Д и Е)	73 439	14 679	19,99	11 486	0,04	INDUSTRIAL ACTIVITIES (B, C, D and E)
В ВАЂЕЊЕ РУДА И КАМЕНА	72 754	36 251	49,83	20 403	0,22	B MINING AND QUARRYING
С ПРЕРАЂИВАЧКА ИНДУСТРИЈА	67 716	6 965	10,29	8 417	-0,02	C MANUFACTURING
Д ПРОИЗВОДЊА И СНАБДИЈЕВАЊЕ ЕЛЕКТРИЧНОМ ЕНЕРГИЈОМ, ГАСОМ, ПАРОМ И КЛИМАТИЗАЦИЈА	135 640	49 562	36,54	24 422	0,19	D ELECTRICITY, GAS, STEAM AND AIR-CONDITIONING PRODUCTION AND SUPPLY
Е СНАБДИЈЕВАЊЕ ВОДОМ; КАНАЛИЗАЦИЈА, УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ И ДЈЕЛАТНОСТИ САНАЦИЈЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	30 366	19 101	62,90	14 451	0,15	E WATER SUPPLY; SEWERAGE, WASTE MANAGEMENT AND REMEDIATION ACTIVITIES
Ф ГРАЂЕВИНАРСТВО	74 249	25 034	33,72	10 288	0,20	F CONSTRUCTION
Г ТРГОВИНА НА ВЕЛИКО И МАЛО; ПОПРАВКА МОТОРНИХ ВОЗИЛА И МОТОЦИКАЛА	198 426	22 934	11,56	10 971	0,06	G WHOLESALE AND RETAIL TRADE; REPAIR OF MOTOR VEHICLES AND MOTORCYCLES
Н САОБРАЂАЈ И СКЛАДИШТЕЊЕ	36 261	17 456	48,14	13 349	0,11	H TRANSPORT AND STORAGE
И ДЈЕЛАТНОСТИ ПРУЖАЊА СМЈЕШТАЈА, ПРИПРЕМЕ И УСЛУЖИВАЊА ХРАНЕ; ХОТЕЛИЈЕРСТВО И УГОСТИТЕЉСТВО	31 195	9 087	29,13	8 910	0,01	I ACCOMMODATION AND FOOD SERVICE ACTIVITIES
Л ПОСЛОВАЊЕ НЕКРЕТНИНАМА	52 803	29 651	56,15	14 479	0,29	L REAL ESTATE ACTIVITIES

4. ОСНОВНИ СТРУКТУРНИ ПОСЛОВНИ ИНДИКАТОРИ ПРЕМА КЛАСАМА ЗАПОСЛЕНИХ ЛИЦА, 2010.
BASIC STRUCTURAL BUSINESS INDICATORS BY CLASS OF PERSONS EMPLOYED, 2010

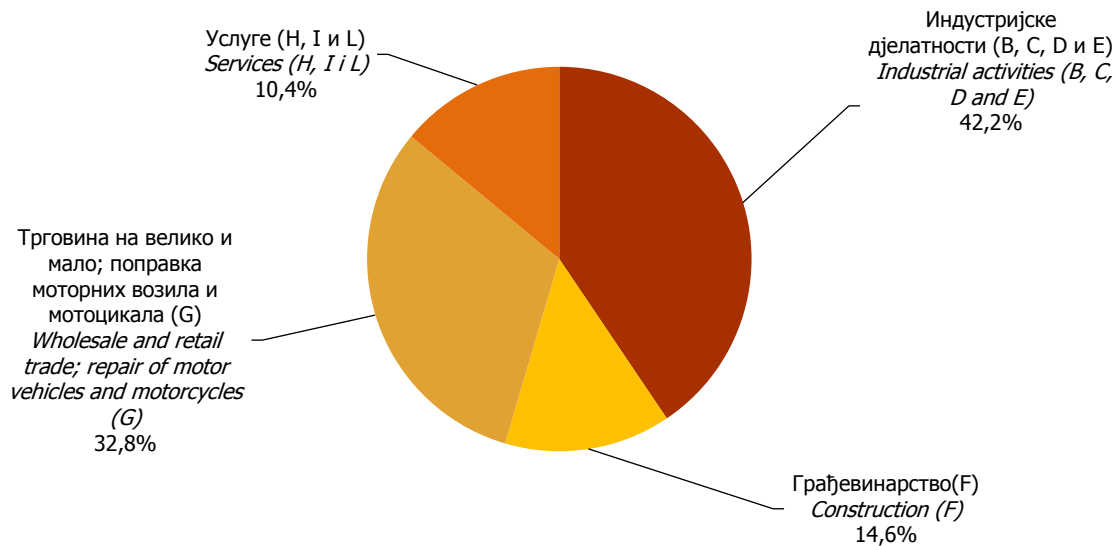
	Промет по запосленом лицу, КМ <i>Turnover per person employed, KM</i>	Додата вриједност по запосленом лицу <i>Value added per person employed</i>	Учешће додате вриједности у промету, % <i>Share of Value added in turnover, %</i>	Трошкови рада по запосленом, КМ <i>Labour cost per employee, KM</i>	Профитабилност <i>Profitability</i>	
УКУПНО	101 879	18 178	17,84	11 368	0,07	TOTAL
0-19 запослених лица	100 548	16 018	15,93	7 471	0,09	0-19 persons employed
20-49 запослених лица	108 261	20 057	18,53	10 014	0,09	20-49 persons employed
50 и више запослених лица	100 728	18 812	18,68	13 896	0,05	50 and more persons employed

5. ОСНОВНЕ СТРУКТУРНЕ ПОСЛОВНЕ ВАРИЈАБЛЕ ПРЕМА ПОДРУЧЈИМА ДЈЕЛАТНОСТИ - СТРУКТУРЕ
BASIC STRUCTURAL BUSINESS VARIABLES BY SECTION OF ACTIVITIES - STRUCTURE

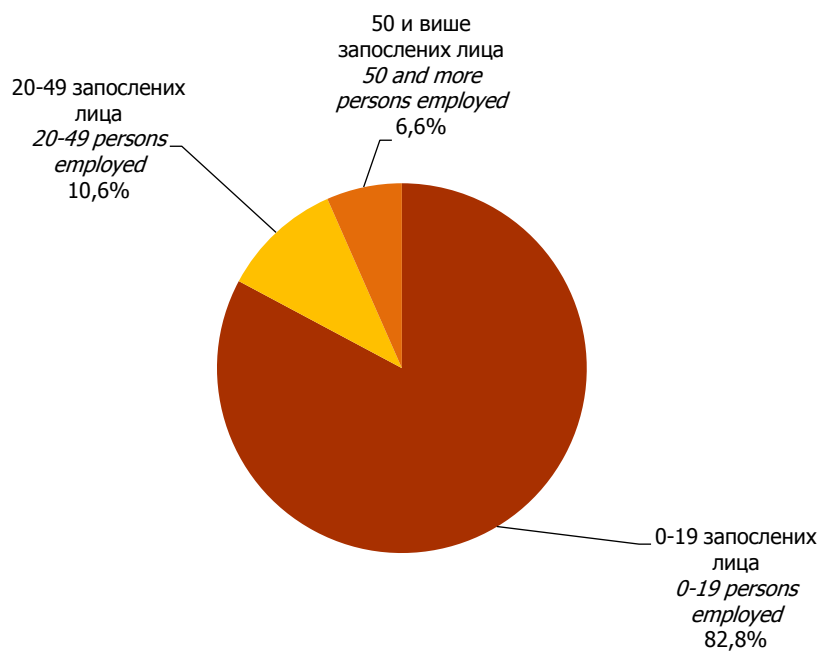
	Број предузећа <i>Number of enterprises</i>	Број запослених лица, хиљ. <i>Number of persons employed, thous.</i>	Промет <i>Turnover</i>	Додата вриједност по факторским трошковима <i>Value added at factor cost</i>	
			хиљ. КМ, <i>thous. KM</i>		
УКУПНО	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
B ВАЂЕЊЕ РУДА И КАМЕНА	1,0	3,0	2,2	6,0	B MINING AND QUARRYING
C ПЕРЕЂИВАЧА ИНДУСТРИЈА	21,6	39,2	26,0	15,0	C MANUFACTURING
D ПРОИЗВОДЊА И СНАБДИЈЕВАЊЕ ЕЛЕКТРИЧНОМ ЕНЕРГИЈОМ, ГАСОМ, ПАРОМ И КЛИМАТИЗАЦИЈА	0,6	6,3	8,4	17,2	D ELECTRICITY, GAS, STEAM AND AIR-CONDITIONING PRODUCTION AND SUPPLY
E СНАБДИЈЕВАЊЕ ВОДОМ; КАНАЛИЗАЦИЈА, УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ И ДЈЕЛАТНОСТИ САНАЦИЈЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	2,0	3,9	1,1	4,0	E WATER SUPPLY; SEWERAGE, WASTE MANAGEMENT AND REMEDIACTION ACTIVITIES
F ГРАЂЕВИНАРСТВО	10,7	10,6	7,7	14,6	F CONSTRUCTION
G ТРГОВИНА НА ВЕЛИКО И НА МАЛО; ПОПРАВКА МОТОРНИХ ВОЗИЛА	51,3	26,0	50,6	32,8	G WHOLESALE AND RETAIL TRADE; REPAIR OF MOTOR VEHICLES AND MOTORCYCLES
H САОБРАЂАЈ И СКЛАДИШТЕЊЕ	8,7	8,8	3,1	8,4	H TRANSPORT AND STORAGE
I ДЈЕЛАТНОСТИ ПРУЖАЊА СМЈЕШТАЈА, ПРИПРЕМЕ И ПОСЛУЖИВАЊА ХРАНЕ; ХОТЕЛИЈЕРСТВО И УГОСТИТЕЉСТВО	2,3	1,6	0,5	0,8	I ACCOMMODATION AND FOOD SERVICE ACTIVITIES
L ПОСЛОВАЊЕ НЕКРЕТНИНАМА	1,8	0,7	0,4	1,2	L REAL ESTATE ACTIVITIES

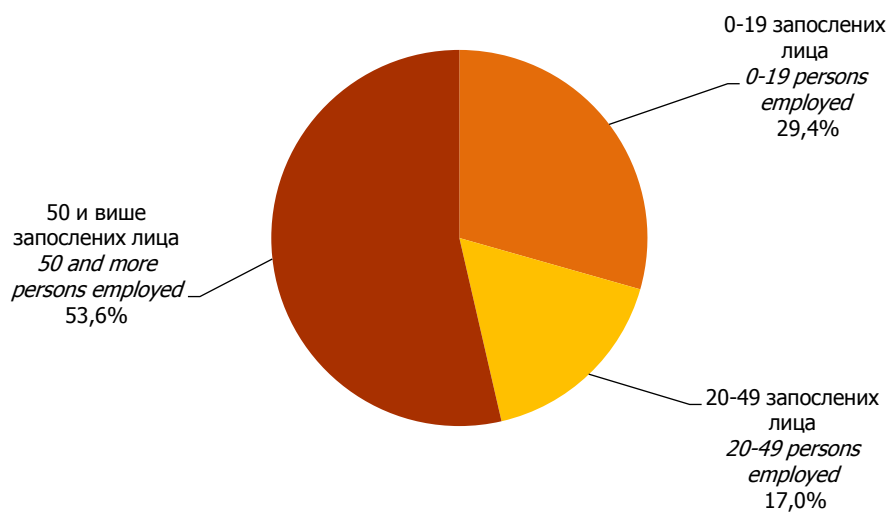
Графикон 1. Структура броја запослених лица према дјелатностима
Graph 1 Structure of number of persons employed by activity

Графикон 2. Структура додате вриједности према дјелатностима
Graph 2 Structure of value added by activity

Графикон 3. Структура броја предузећа према класама запослених лица
Graph 3 Structure of number of enterprises by class of persons employed

Графикон 4. Структура промета према класама запослених лица
Graph 4 Structure of turnover by by class of persons employed

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Подаци структурних пословних статистика резултат су статистичке обраде годишњих извјештаја предузећа, као јединица посматрања, која су обављала пословну дјелатност у Републици Српској у 2010. години.

Подаци произведени структурним пословним истраживањем користе се за анализу структуре предузећа по дјелатностима, структуре фактора коришћених у процесу производње, анализу пословног успјеха и конкурентности предузећа, као и анализу развоја пословања на регионалном и међународном нивоу. Такође, подаци структурних пословних статистика представљају значајне инпуте за процјене и обрачун макроекономских агрегата националних рачуна, обрачун пондера за израчунавање индекса у краткорочним статистикама, као и за ажурирање података у Статистичком пословном регистру.

Методологија за провођење истраживања усклађена је са европским статистичким стандардима и њен садржај је прописан основном ЕУ Регулацивом 295/2008 и регулативама за имплементацију 250/2009, 251/2009 и 275/2010.

У провођењу истраживања коришћен је метод пуног обухвата за предузећа са 20 и више запослених, а метод узорка за предузећа са мање од 20 запослених. Узорак је креиран на основу података Статистичког пословног регистра и дизајниран је као случајни стратификовани узорак.

Дефиниције варијабли

Број предузећа обухвата предузећа регистрована у Статистичком пословном регистру у популацији која је предмет посматрања, а која су била активна барем дио референтне године (остварила промет или имала запослене). Искључују се сва привремено неактивна (мирујућа) или стварно неактивна предузећа.

Број запослених обухвата лица која имају заснован радни однос на неодређено или одређено вријеме са пуним или непуним радним временом. Бројем запослених обухваћени су сезонски радници, приправници и радници који раде код куће, лица у штрајку или краткорочном одсуству. Нису обухваћена лица на дугорочном одсуству. Запослени су плаћени од стране послодавца за извршени рад, а плаћање може бити у форми плате, накнаде, хонорара, награда, плаћања по комаду или плаћања у натура.

Број запослених лица обухвата број запослених и неплаћена запослена лица као што су власници, партнери, чланови породице који раде у предузећу, волонтери и др.

Промет обухвата обрачунате приходе од продаје властитих производа, приходе од пружених услуга те приходе од продаје робе за препродају током референтног периода. У обрачун промета укључују се сви фактурисани порези, осим ПДВ-а и акциза.

Додата вриједност по факторским трошковима исказана је у бруто износу (без одузимања амортизације), а израчунава се тако да се на вриједност производње у основним цијенама додају субвенције, а одузму трошкови пореза на производе и производњу и вриједност међуфазне потрошње.

Трошкови запослених су укупне накнаде запосленима током референтног периода, у новцу или у натура. Чине их бруто плате и накнаде плата, те остали трошкови запослених који имају карактер личних примања.

Дефиниције индикатора

Промет по запосленом лицу добија се дијељењем укупно оствареног промета са укупним бројем запослених лица. Овај индикатор изражава продајну способност предузећа из одређене дјелатности.

Додата вриједност по запосленом лицу представља основни индикатор за мјерење **продуктивности рада**. Овај индикатор показује колико је створено додате вриједности по запосленом лицу.

METHODOLOGICAL EXPLANATIONS

Data on Structural Business Statistics are the result of statistical processing of annual reports of enterprises as units of observation, which performed a business activity in Republika Srpska in 2010.

Data obtained through the Structural Business Survey are used for analysis of the structure of enterprises by activity and of the structure of factors used in production process, for analysis of business profit and losses and competitiveness of enterprises, as well as for analysis of the development of business operations at regional and international levels. Also, Structural Business Statistics data represent important inputs for estimates and calculation of macroeconomic aggregates in the National Accounts, for weights calculation for calculation of indices in short-term statistics, as well as for data updating in Statistical Business Register.

Methodology used for the survey implementation is harmonised with the European statistical standards, and its content is stipulated in the basic EU Regulation 295/2008 and in implementation regulations 250/2009, 251/2009 and 275/2010.

The method of full coverage was used to conduct this survey for enterprises with 20 or more persons employed, and the sample method was used for enterprises with less than 20 persons employed. The sample is based on Statistical Business Register data and it is designed as stratified random sample.

Definitions of variables

Number of enterprises covers enterprises registered in the Statistical Business Register, in the population which is subject to observation, which were active at least for part of the reference year (with either realised turnover or employees). Temporarily inactive (quiescent) and actually inactive enterprises are excluded.

Number of employees covers persons who are employed on a temporary or permanent basis, working in full or part time. Number of employees includes seasonal workers, apprentices, people working from home, and persons on strike or on short-term leave. This number does not cover persons on long-term leave. Employees are paid by the employer for performed work, and payments can be in the form of wage, salary, fee, gratuity, piecework pay or remuneration in kind.

Number of persons employed includes number of employees and unpaid employed persons such as proprietors, partners, family members working regularly in the enterprise, volunteers, etc.

Turnover covers calculated revenues from sale of own products, revenues from provided services and revenues from sale of goods for resale, during the reference period. Calculation of turnover covers all billed taxes, except VAT and excise.

Value added at factor costs is given as the gross amount (without depreciation deduction), calculated by adding subsidies to production value at basic prices, and subtracting product and production tax costs and value of intermediate production from it.

Personnel costs are defined as total compensation of employees during the reference period, in money or in kind. These consist of gross wages and salaries, and other personnel costs having the character of personal income.

Definitions of indicators

Turnover per person employed is obtained by dividing total turnover by total number of persons employed. This indicator expresses the enterprise's selling capacity from specific activity.

Value added per person employed is a basic indicator for **labour productivity** measuring. This indicator shows the amount of value added produced per person employed.

Учешће додате вриједности у промету добија се дијељењем укупне додате вриједности са укупно оствареним прометом.

Трошкови рада по запосленом показују просјечне трошкове запослених у некој дјелатности а добијају се дијељењем укупних трошкова запослених са бројем запослених, односно бројем лица која су плаћена за обављени рад.

Профитабилност показује колико је процентуално учешће бруто пословног вишка у промету. Овај индикатор показује зарађивачку способност предузећа или одређене дјелатности.

***Share of value added in turnover** is obtained by dividing total value added by total achieved turnover.*

***Labour costs per employee** show the average costs of employees in certain activities and these are obtained by dividing total labour costs by number of employees, that is, by number of persons who were paid for performed work.*

***Profitability** represents percentage share of gross operating surplus in turnover. This indicator shows earning capacity of an enterprise or of certain activities.*